

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедра української філософії та культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи
філософського
факультету
Дмитро НЕЛІПА

«___» _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА

для студентів

галузі знань
спеціальності
освітньої програми
освітнього рівня
освітнього ступеня
вид дисципліни

10 «Природничі науки»
104 «Фізика та астрономія»
Оптика
перший
бакалавр
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2024/2025</u>
Семестр	III
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Вдовиченко Георгій Валерійович, д.філос.н., доцент кафедри української філософії та культури

Пролонговано:

на 20 25/2026 н.р. Масініков «29» 08 2025 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20___/20___ н.р. (_____) «___» ___ 20___ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2024

Розробники: Вдовиченко Георгій Валерійович, д. філос. н., доцент кафедри української філософії та культури

Затверджено

« 27 » серпня 2024 р.

Т. в. о. зав. кафедри української філософії та культури

 (Андрій ПОГОРЛИЙ)

Протокол № 1 від « 27 » серпня 2024 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

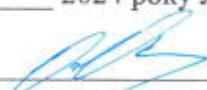
Протокол від « 30 » серпня 2024 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

« 30 » серпня 2024 року

Схвалено науково-методичною комісією фізичного факультету

Протокол від « _____ » _____ 2024 року № _____

Голова науково-методичної комісії (Олег ОЛІХ)

« _____ » _____ 2024 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи теоретичних та практичних знань із історії української та зарубіжної культури, як і історії, проблематики та методології її дослідження в гуманітаристиці XIX – XXI ст., що уможливить розуміння та тлумачення студентами поступу культурного життя людства для виконання їх фахових обов'язків за обраною спеціальністю.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти повинні **знати** головні етапи та основну специфіку вітчизняного і світового історико-культурного процесу та мати загальне уявлення про найвідоміші здобутки його вивчення в Україні й світі.

2. **Вміти** віднаходити та тлумачити інформацію про культурні явища, процеси і події від епохи первісності до епохи постмодерну, застосовувати терміни, категорії наук про культуру в аналізі соціально-культурних явищ та процесів.

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження і керування інформацією; критичних ставлення до та прогнозування політичних, економічних, культурно-мистецьких подій і явищ; використання іншомовних фахових джерел з історії та теорії культури.

3. Анотація навчальної дисципліни: курс «Українська та зарубіжна культура» належить до переліку обов'язкових дисциплін здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 104 «Фізика та астрономія» та викладається в першому семестрі навчання. Під час вивчення цієї дисципліни студент отримає базові знання про організаційне та науково-методичне забезпечення викладання історії української культури і культур народів світу від давнини до сучасності, про передумови появи, генезис, етапи та особливості розвитку і основні здобутки як вітчизняної, так і культур усіх континентів світу, головним чином Європи, Азії та Африки. Курс знайомить студентів як з академічними, зокрема класичними, так і новаторськими, у тому числі й альтернативними, гіпотезами і концепціями формування історії людства від цивілізацій Давнього Сходу і їх витоків до мультикультурного розмаїття сучасного глобалізованого світу. Визначаються предмет, мета, головні завдання, методи, провідні напрями і проблематика вивчення основних етапів історичного процесу на Землі з особливою увагою до: античності, Середніх віків, Відродження, Нового Часу, Романтизму, Модерну і Постмодерну, - а саме їх практичних і теоретичних, зокрема наукових, досягнень. Окрему увагу присвячено аналізу наукових здобутків істориків української культури з вишів України та НАН України, як і інших сучасних вітчизняних і зарубіжних дослідників давньої і сучасної культури.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про наукові проблемне поле, основні підходи, методи та здобутки розвитку історії української культури як сучасної науки та інших наук про культуру, зокрема вітчизняних і зарубіжних досліджень з історії культур народів світу. У результаті навчання студенти мають засвідчити опанування отриманого масиву знань із курсу та підтвердити здобуті навички його використання у своїх дослідженнях на високому професійному рівні.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей

ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11.Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 12. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Культура як об'єкт вивчення. Типи культур. Історико-культурні регіони України і світу. Складники етнічної культури. Первісність та цивілізації Давнього Сходу. Мовні родини і етномовні макроспільності світу. Індоевропейська мовна родина. Від протослов'ян до праслов'ян і давніх слов'ян: український етногенез.	Лекції, самостійна робота	Конспект, підсумкова контрольна робота	10
1.2	Історія античної культури: егейська, давньогрецька, етрусська й Давнього Риму. Середньовічна культура: від Давнього Риму до Західної і Східної Римських імперій. Культури держав Сходу. Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Від Середніх віків до Ренесансу: типи й специфіка епох Відродження в світі.	Лекції, самостійна робота	Конспект, підсумкова контрольна робота	7
1.3	Українське передвідродження і його здобутки. Реформація та гуманізм в Європі і Україні: основні форми та прояви. Культура держав Європи та Сходу від Відродження до Нового часу. Стилi бароко і рококо в історії української і світової культури. Від Нового Часу до доби Просвітництва :культурні здобутки України і світу.	Лекції, самостійна робота	Конспект, підсумкова контрольна робота	8
1.4	Українська культура та культурний процес у світі: від доби Романтизму до індустріальної епохи. Модерн та модернізм: передумови й здобутки. Національно-визвольні змагання та культурне життя України у ХХ – на початку ХХІ ст: витоки, перебіг та підсумки. Культура України й світу ХХІ ст: виклики глобалізації.		дослідження, есе, конспект, підсумкова контрольна робота	15

	Вміти:			
2.1	Пояснювати специфіку культурних епох на основі матеріалів курсу та текстових і візуальних – україно- та іншомовних, першоджерел	Лекції, самостійна робота	Конспект, дослідження, есе, підсумкова контрольна робота	10
2.2	Демонструвати знання академічних та інших студій з історії української та зарубіжної культури на основі їх самостійного дослідження й аналізу	Лекції, самостійна робота	дослідження, есе, підсумкова контрольна робота	10
2.3	Вести історико-культурний пошук з використанням ідей, вчень, методів істориків культури та представників інших наук про культуру	Лекції, самостійна робота	дослідження, есе, підсумкова контрольна робота	10
2.4	Аналізувати тенденції, перебіг та наслідки сучасних процесів в царині культурного життя України і світу в контексті її подальшого вивчення і популяризації	Лекції, самостійна робота	дослідження, есе	10
	Комунікація:			
3.1	Застосовувати фахову міжнародну термінологію та іноземні мови для вивчення української і зарубіжної культури та їх популяризування	Самостійна робота	дослідження, есе	5
3.2	Змога професійного спілкування в міжнародній науковій спільноті з питань історії української і світової культури під час виконання власних фахових завдань	Самостійна робота	дослідження,	5
	Автономність та відповідальність:			
4.1	Засвідчити високий фаховий рівень і професійну доброчесність під час та після вивчення історії української та світової культури	Самостійна робота	дослідження, есе	5
4.2	Виявляти творчу спроможність до фахового саморозвитку у аналізі та вивченні тем курсу, зокрема для їх використання у своїх професійній діяльності та особистому розвитку	Самостійна робота	дослідження, есе	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	4.1	4.2
Програмні результати навчання												
ПРН 17. Знати і розуміти роль і місце фізики, астрономії та інших природничих наук у загальній системі знань про природу та суспільство, у розвитку техніки й технологій та у формуванні сучасного наукового світогляду	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 19. Знати та розуміти необхідність збереження та примноження моральних, культурних та наукових цінностей і досягнень суспільства	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 20. Знати і розуміти свої громадянські права і обов'язки, як члена вільного демократичного суспільства, мати навички їх реалізації, відстоювання та захисту.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 27. Розуміти зв'язок оптики, лазерної фізики та оптоелектроніки з іншими природничими та інженерними науками, бути обізнаним з окремими основними поняттями прикладної фізики, матеріалознавства, інженерії, а також з окремими об'єктами (технологічними процесами) та природними явищами, що є предметом дослідження інших наук	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання 1.1 – 1.4**), що складає 40% від загальної оцінки, та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння 2.1-2.4**); (**комунікація 3.1-3.2**); (**автономність та відповідальність 4.1-4.2**), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Самостійна робота (конспект текстів):** РН 1.1.-1.4, 2.1. – 12 / 20 балів
2. **Самостійна робота – (дослідження):** РН 1.4, 2.1, 2.2, 2.3., 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 – 18 / 30 балів
3. **Самостійна робота – (есе):** РН 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 4.1, 4.2 – 18 / 30 балів

Кількість балів під час навчального періоду формують бали, отримані здобувачем у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка під час навчального періоду складаються із балів, отриманих за три види самостійної роботи: конспект текстів-першоджерел, письмову роботу-дослідження і написання есе. Всі ці види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів
- в мінімальному вимірі 48 балів

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі – РН 1.1.-1.4., 2.1., 2.2., 2.3. – 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу протягом семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 балів	Max – 80 балів
Самостійна робота	До теми 1: Самостійна робота з текстами – конспект 5 текстів (Додаток самостійної роботи студента) до кінця жовтня	«2» x 6 = 12	«2» x 10 = 20
	До теми 2. Історико-етнографічні райони України: місце та роль у історії вітчизняної культури Самостійне дослідження (Додаток самостійної роботи студента) до кінця жовтня	«18» x 1 = 18	«30» x 1 = 30
	До теми 9: Написання есе на тему «Культурне життя незалежної України: здобутки і перспективи» (Додаток самостійної роботи студента) до кін. листопада	«18» x 1 = 18	«30» x 1 = 30
Підсумкова контрольна робота	До тем 1 - 9	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

1. Самостійна робота (конспект першоджерел):

2 бали – студент опрацював необхідний текст із цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями,

1 бал – студент законспектував текст без цитувань та пояснень.

3. Самостійна робота – (есе та дослідження):

30 – 20 балів – студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність і незаангажованість проведеного дослідження.

19 – 10 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але недостатньо його аргументує, в цілому розкриває зміст поставленого завдання та використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність свого дослідження.

9 – 6 балів – студент у цілому володіє матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідні джерела, а його робота містить суттєві неточності.

5 – 0 балів – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно і поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань, в його роботі присутні суттєві помилки і він не демонструє самостійність у виконанні завдання.

3. Підсумкова контрольна робота:

20 – 15 балів – студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність і незаангажованість проведеного дослідження.

14 – 10 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але недостатньо його аргументує, в цілому розкриває зміст поставленого завдання та використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність свого дослідження.

9 – 6 балів – студент у цілому володіє матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідні джерела, а його робота містить суттєві неточності.

5 – 0 балів – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно і поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань, в його роботі присутні суттєві помилки і він не демонструє самостійність у виконанні завдання.

7.3.Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Історія культури як наука та науки про культуру. Українська та зарубіжна культура: від первісності до Середньовіччя				
1	Тема 1. Історія культури як наука. Розвиток історії української культури як науки (XIX – поч. XXI ст.). Розвиток наук про культуру.	2	0	3
2	Тема 2. Народна культура як об’єкт наукового аналізу. Історико-етнографічні регіони України Історико-культурні області та провінції світу. Самостійне дослідження	3	0	15
3	Тема 3. Культура первісного суспільства в Україні і світі. Етномовні макроспільності та їх мовні родини. Історія культур Давнього Сходу.	3	0	3
4	Тема 4. Від культур античності до культур Середніх віків: Східна і Західна Римські імперії Етногенез слов’ян та культура України-Русі.	3	0	2
	Самостійна робота з текстами (конспекти)		0	15
Частина 2. Українська та зарубіжна культура: від Відродження до поч. XXI ст.				
5	Тема 5. Українська і зарубіжна культура епох Передвідродження і Ренесансу. Культура країн Європи та Сходу. Культура Червоної Русі	2	0	2
6	Тема 6. Українська і зарубіжна культура епох Нового Часу і Просвітництва. Культура держав Європи і Сходу та її вплив на українську.	2	0	2
7	Тема 7. Українська і зарубіжна культура пер. пол. XIX ст. Культура держав Європи і Сходу та її вплив на українську.	3	0	3
8	Тема 8. Українська і зарубіжна культура др. пол. XIX ст. Культура держав Європи і Сходу та її вплив на українську.	3	0	3
9	Тема 9. Українська і зарубіжна культура XX – поч. XXI ст. Культура держав Європи і Сходу. Українська культура: від УНР до України. Есе «Культурне життя незалежної України: здобутки і перспективи»	3	0	15
	Підсумкова контрольна робота	2	0	0
	ВСЬОГО	90	0	63

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **26 год.**

Семінари – **0 год.**

Консультація – **1 год.**

Самостійна робота – **63 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Бичко А. К. та ін. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій / А. К. Бичко та ін. – К.: Либідь, 1992. - 393 с.
2. Вдовиченко Г. Розділ 6. Сучасна культурологія перед викликом глобальних проблем / Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А. Є. Конверського. - Харків : Фоліо, 2013. - С. 777-863.
3. Історія української культури. У 5 тт., 9 кн. – Київ: Наукова думка, 2001 – 2013.
4. Культура і побут населення України: Навч. посібник / Наулко В. І. та ін. – К.: Либідь, 1993. - 288 с.

Додаткова

1. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / Зигмунт Бауман. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2008. – 112 с.
2. Вдовиченко Г. В. Культурфілософська спадщина філософів УСРР епохи «Розстріляного Відродження»: монографія / Г. В. Вдовиченко. – Київ : ВПЦ «Київський університет», 2015. – 511 с.
3. Грушевський М. С. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. / Михайло Грушевський. - К.: Либідь, 1993 - 1996.
4. Давня історія України: В 3 тт. Т.1.: Первісне суспільство / Відп. ред. В. Станко. – Київ: Наукова думка, 1997. – 560 с.
5. Ідея культури: виклики сучасної цивілізації / Є.К. Бистрицький, С.В. Пролеєв, Р.В. Кобець, Р.В. Зимовець. - Київ, «Альтерпрес», 2003. – 192 с.
6. Історія української культури. У 5 тт., 9 кн. – Київ: Наукова думка, 2001 – 2013.
7. Нічик В. М., Литвинов В. Д., Стратій Я. М. Гуманістичні і реформаційні ідеї на Україні (XVI - початок XVII ст.) / В. М. Нічик, В. Д. Литвинов, Я. М. Стратій. - К.: Наукова думка, 1990. - 384 с.
8. Овсійчук В. Українське малярство Х - XVIII ст. Проблеми кольору / Володимир Овсійчук. - Львів, 1996.
9. Павленко Ю. Історія світової цивілізації: соціокультурний розвиток людства. Навч. посібник. / Ю. В. Павленко. – К.: Либідь, 1996. - 358 с.
10. Павленко Ю. Передісторія давніх русів у світовому контексті / Ю. В. Павленко. – К.: Фенікс, 1994. - 400 с.
11. Степовик Д. Українська гравюра бароко: Ілля, Олександр Тарасевич, Леонтій Тарасевич, Іван Щирський / Дмитро Степовик. - К.: Кліо, 2013. - 495 с.
12. Українське Бароко: В 2-х тт. - Харків: Акта, 2004.
13. Філософія Відродження на Україні / М. В. Кашуба, І. В. Паславський, І. С. Захара та ін. - К.: Наукова думка, 1990. - 336 с.
14. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження. - Львів, Вища школа, 1982. - 440 с.
15. Campbell Stephen J., Cole Michael W. A New History of Italian Renaissance Art. 2 Ed. / Stephen J. Campbell, Michael W. Cole. – Thames @ Hudson, 2017. – 712 p.
16. Piazzoni Ambrogio M. and oth. The Vatican Library / Ambrogio M. Piazzoni and oth. – Milano, Musei Vaticani – Libreria Editrice Vaticana, Jaca Book. – 352 p.
17. Vdovychenko, Heorhii (2022) A Study of the History of Chinese Philosophy in Independent Ukraine: The Sinological Experience of Kyiv Universities in the Late 20th and Early 21st Centuries (Part 2). *Future Human Image*, Volume 17, 75-88.

<https://doi.org/10.29202/thi/17/10>

18. Vdovychenko, Heorhii. Kyiv Philosophical School and Human Rights. National-Cultural Movement in the Ukrainian SSR: Scientific and Public Dialogue and Interaction. Ukrainian Policymaker, 2021. - Volume 8, 127-143. <https://doi.org/10.29202/up/8/14>